

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av vattenlagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Propositionen gäller uppförande och nedmontering av havsbaserad vindkraft i Finlands ekonomiska zon samt ställande av säkerhet för nedmontering. I detta syfte föreslås det att vattenlagen ändras. Den nedmonteringsskyldighet som föreslås i propositionen gäller även havsbaserad vindkraft i territorialvatten.

Vissa väsentliga tekniska krav beträffande byggande utsträcks till att gälla även havsbaserad vindkraft i den ekonomiska zonen, i syfte att garantera konstruktionernas hållfasthet och säkerhet. Behandlingen av dessa byggkrav avses ingå i det tillståndsförfarande som avses i vattenlagen. Tillsynen över byggnadsarbetet ska grunda sig på byggherreövervakning och extern granskning.

I propositionen föreslås nya bestämmelser i vattenlagen. De föreslagna nya bestämmelserna gäller den tid inom vilken projekt för havsbaserad vindkraft ska genomföras, de tillståndsvillkor som behövs för uppförande och nedmontering av anläggningar för havsbaserad vindkraft samt den projektansvarigas skyldighet att nedmontera anläggningen och utarbeta en nedmonteringsplan. I syfte att säkerställa att nedmonteringskostnader i den ekonomiska zonen blir täckta föreslås den projektansvariga vara skyldig att ställa säkerhet som garanti för nedmonteringsåtgärderna till förmån för Tillstånds- och tillsynsverket.

Syftet med propositionen är att åtgärda de luckor i fråga om förutsägbarhet och rättssäkerhet som finns i regeringen om uppförande och nedmontering i den ekonomiska zonen. Detta bedöms bidra till att den havsbaserade vindkraften byggs ut och vinner större acceptans i den ekonomiska zonen. Syftet är att nedmonteringskyldigheten och ansvaret för nedmonteringskostnaderna ska fördelas i enlighet med principen om förorenarens ansvar, och på så vis förhindra att det i sista hand blir samhället som måste bära kostnaden för nedmontering.

De väsentligaste konsekvenserna av propositionen berör projektutvecklare för havsbaserad vindkraft och Tillstånds- och tillsynsverket.

Propositionen genomför målet i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering om att förtydliga spelreglerna för den havsbaserade vindkraften inom Finlands ekonomiska zon.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft våren 2027.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
LAGFÖRSLAG	3
Lag om ändring av vattenlagen	3

Lag

om ändring av vattenlagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till vattenlagen (587/2011) ett nytt 10 a kap. som följer:

10 a kap.

Havsbaserad vindkraft

1 §

Tillämpningsområde

Detta kapitel tillämpas på uppförande och nedmontering av anläggningar för havsbaserad vindkraft i Finlands ekonomiska zon och på den säkerhet som ska ställas för att garantera nedmonteringen (*nedmonteringssäkerhet*).

Bestämmelserna i 2–3 § och 7–8 § i detta kapitel tillämpas även på anläggningar för havsbaserad vindkraft som är belägna på territorialvatten.

Med anläggning för havsbaserad vindkraft avses i detta kapitel sådana vindkraftverk avsedda för utnyttjande av vindenergi, sådana tillhörande konstruktioner och anordningar och sådana till projektet hörande rör och kablar som är belägna i havsområdet.

2 §

Tillstånd för havsbaserad vindkraft

I ett tillståndsbeslut som gäller en anläggning för havsbaserad vindkraft ska, utöver det som föreskrivs i 3 kap. 10–14 §, meddelas behövliga villkor angående byggnadsobjektet, utförandet av byggnadsarbetet, nedmonteringen av anläggningen och efterbehandlingsåtgärderna.

3 §

Giltighetstid för tillstånd för havsbaserad vindkraft

I ett tillståndsbeslut som gäller en anläggning för havsbaserad vindkraft får en längre tid anges för inledande av projektet än vad som avses i 3 kap. 8 § 2 mom. Den tid inom vilken projektet ska inledas får vara högst fem år.

4 §

Väsentliga tekniska krav

Den projektansvariga ska se till att de planer och projektbeskrivningar samt byggnadsarbeten som hänför sig till uppförandet av en anläggning för havsbaserad vindkraft, nedan byggnadsobjekt, är kravenliga med hänsyn till användningsändamålet och med beaktande av förhållandena på byggplatsen och i omgivningen, i fråga om följande väsentliga tekniska krav:

- 1) konstruktionernas hållfasthet och stabilitet,
- 2) brandsäkerhet,
- 3) sunda byggnader,
- 4) säkerhet vid användning, och
- 5) livscykelegenskaper.

Vid projekteringen och uppförandet ska 31–34 § och 39 § i bygglagen (751/2023) samt bestämmelser som utfärdats med stöd av dem beaktas. Vad som i ovanstående bestämmelser anges om byggnader gäller också anläggningar för havsbaserad vindkraft.

Närmare bestämmelser om sådana planer och projektbeskrivningar samt utförande av sådana byggnadsarbeten som hänför sig till anläggningar för havsbaserad vindkraft får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Tillsyn över byggnadsarbetet

Den projektansvariga ska tillsammans med tillståndsansökan och innan byggnadsarbetet inleds utarbета och till Tillstånds- och tillsynsverket ge in en övervakningsplan över åtgärder avsedda att säkerställa att byggnadsarbetet stämmer överens med kraven och är högkvalitativt.

Övervakningsplanen ska innehålla en beskrivning av byggprojektet och byggherreövervakningen med väsentliga uppgifter om vilka sakkunniga som utför tillsynen och vilka åtgärder som vidtas för att säkerställa att slutresultatet stämmer överens med gällande byggbestämmelser och byggföreskrifter samt med tillståndet. Den projektansvariga ansvarar i samband med sin övervakning av byggnadsarbetet för att övervakningsplanen följs.

Den projektansvariga ska tillsammans med tillståndsansökan samt medan byggnadsarbetet pågår för Tillstånds- och tillsynsverket lägga fram en oberoende och kvalificerad sakkunnigs utlåtande om huruvida planerna och projektbeskrivningarna samt byggandet uppfyller kraven i 4 § (*extern granskning*). Den projektansvariga ska stå för kostnaderna för den externa granskningen.

Byggherreövervakningen och den externa granskningen inskränker inte Tillstånds- och tillsynsverkets rätt att utföra inspektioner.

6 §

Slutbesiktning

I samband med den anmälan om slutförande som avses i 3 kap. 18 § ska den projektansvariga underrätta Tillstånds- och tillsynsverket om att

- 1) byggnadsarbetet har slutförts i enlighet med tillståndsbeslutet samt gällande byggbestämmelser och byggföreskrifter,
- 2) beskrivningar som motsvarar genomförandet av byggnadsobjektet har getts in till Tillstånds- och tillsynsverket.

Med anledning av anmälan om slutförande ska Tillstånds- och tillsynsverket förrätta en inspektion enligt 14 kap. 13 § 2 mom.

7 §

Nedmonteringskyldighet och efterbehandling

Den projektansvariga ska nedmontera en anläggning för havsbaserad vindkraft om den har skadats så att den inte längre går att sanera, rätten till vindkraftsproduktion har upphört eller anläggningen på något annat sätt har förlorat sin ursprungliga betydelse. Nedmonteringskyldigheten gäller dock inte erosionsskydd som består av stenmaterial. I det område som berörs av den havsbaserade vindkraftsverksamheten ska behövliga efterbehandlingsåtgärder utföras med beaktande av den marina naturen och övrig användning av området.

Vid nedmontering ska i möjligaste mån bästa miljöpraxis och bästa tillgängliga teknik tillämpas.

När nedmonteringskyldighet uppkommer ska den projektansvariga ansöka om tillstånd för nedmonteringsåtgärderna samt enligt vad som avses i 3 kap. 24 § ansöka om att tillståndet ska upphöra att gälla.

8 §

Nedmonteringsplan

Den projektansvariga ska utarbeta och tillsammans med tillståndsansökan angående en anläggning för havsbaserad vindkraft ge in en nedmonteringsplan till Tillstånds- och tillsynsverket. Nedmonteringsplanen ska innehålla en beskrivning av nedmonteringsåtgärderna och efterbehandlingsåtgärderna.

En tillståndsansökan som gäller ett en anläggning för havsbaserad vindkraft i den ekonomiska zonen ska dessutom åtföljas av en redogörelse bestyrkt av en utomstående och oberoende sakkunnig över kostnaderna för nedmonteringen.

Närmare bestämmelser om de uppgifter och redogörelser som ska ingå i nedmonteringsplanen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 §

Säkerhet för nedmontering och dess belopp

Innan byggnadsarbetet inleds ska den projektansvariga till förmån för Tillstånds- och tillsynsverket ställa säkerhet för att garantera de åtgärder som avses i 7 § 1 mom.

Säkerhetens belopp ska vara tillräckligt stort med beaktande av den havsbaserade vindkraftsverksamhetens art och omfattning, de tillståndsvillkor som ställts för verksamheten, den uppskattade mängden rivningsavfall och rivningsmaterial, de uppskattade behandlingskostnaderna för dem och det ekonomiska värdet av återvinningsbart rivningsavfall eller rivningsmaterial, om det förväntas finnas en etablerad marknad för avfallet eller materialet när nedmonteringen blir aktuell, samt andra åtgärder som krävs för nedmontering av anläggningen för havsbaserad vindkraft och efterbehandling.

Säkerheten ska täcka beloppet av den mervärdesskatt som hänförs till genomförandet av åtgärderna. I beloppet av säkerheten ska det dessutom beaktas att de åtgärder som säkerheten ställs för kan komma att bedömas eller utföras av någon annan än den projektansvariga eller Tillstånds- och tillsynsverket.

Säkerhetsbeloppet ska sparas in över tid och bindas till index.

Närmare bestämmelser om hur beloppet av säkerheten ska räknas ut, sparas in och bindas till index får utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Ställande av säkerhet

Tillståndet ska förenas med behövliga villkor om den säkerhet som avses i 9 § och om hur säkerheten ska ställas. I tillståndet kan det bestämmas att den projektansvariga regelbundet ska bedöma om säkerheten är tillräcklig med hänsyn till kostnaderna för de åtgärder som avses i 7 § 1 mom. och meddela detta till Tillstånds- och tillsynsverket. Vid behov ska de tillståndsvillkor som gäller säkerheten ses över.

I tillståndet kan det bestämmas att tillsynsmyndigheten på eget eller tillståndshavarens initiativ kan godkänna en ändring av säkerhetens belopp när det är fråga om beloppet av en säkerhet som är bunden till ett index som beskriver förändringar i prisnivån.

Godtagbara säkerheter är proprieborgen, en pantsatt insättning eller en säkerhet som Tillstånds- och tillsynsverket på begäran får ta i anspråk. I tillståndet kan det bestämmas närmare om godtagbara säkerhetsformer och övriga villkor avseende säkerheten. Den som ställer säkerheten eller förvarar den pantsatta insättningen ska vara ett sådant kreditinstitut, en sådan försäkringsanstalt eller ett sådant annat yrkesmässigt finansiellt institut som har hemort i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

11 §

Säkerhetens giltighetstid

Säkerheten ska gälla utan avbrott eller förnyas med jämna mellanrum till dess att de åtgärder som avses i 7 § 1 mom. har slutförts. Om säkerhetens giltighetstid förlängs, ska säkerheten förnyas i god tid innan säkerhetens giltighetstid löper ut.

Närmare bestämmelser om tidsfristen för förnyande av säkerheten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §

Realisering och frigörande av säkerheten

Tillstånds- och tillsynsverket får realisera säkerheten, om den projektansvariga försummar de åtgärder som avses i 7 § 1 mom. eller inte ser till att säkerheten är giltig.

Säkerheten får användas till att täcka kostnader för nedmontering och efterbehandling.

Tillstånds- och tillsynsverket ska på ansökan frigöra säkerheten när den projektansvariga har fullgjort sina skyldigheter i fråga om de åtgärder som avses i 7 § 1 mom. Säkerheten kan frigöras delvis. Tillstånds- och tillsynsverket får frigöra säkerheten utan ansökan, om tillståndsbeslutet innehåller villkor om frigörande av säkerheten.

Om den projektansvariga byts ut, ska Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan frigöra säkerheten när den nya projektansvariga har ställt säkerhet för att garantera de åtgärder som avses i 7 § 1 mom.

13 §

Avgifter för förvaltning av säkerhet

Utöver vad som i 18 kap. 12 § föreskrivs om avgifter som tas ut för behandlingen av ett ärende får en avgift tas ut för sådana myndighetsavgifter som gäller förvaltning av och tillsyn över säkerheten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 20

Statsminister

Förnamn Efternamn

..minister Förnamn Efternamn